

מן התלמוד

סדר נשים, מסכת נזיר, דף מ"ד

אמר אביי: אשכחתינהו לחבריה דרב נתן בר הושעיא דיתביין וקאמרין: "ובא לפני ה' אל פתח אהל מועד ונתנם אל הכהן" - אימתי הוא בא? בזמן שהוא טבל ועשה הערב שמש - אין, לא טבל ועשה הערב שמש - לא.

אשכחתינהו - מצאתי אותם

דיתביין וקאמרין - שהיו יושבים ואומרים

הסבר: אביי מספר שמצא את חבריו של רב נתן בר הושעיא שישבו ואמרו, שאדם שנטהר מטומאתו יכול לבוא לעזרה להקריב את קורבנותיו רק לאחר שטבל ושקעה השמש, אבל אם לא טבל או שלא שקעה השמש, אינו רשאי לבוא למקדש.

על המפה

עמק האלה-עזקה

עמק האלה הוא עמק קטן מדרום לבית שמש, המהווה בין השפלה להרי יהודה. צורתו מזכירה משולש, והוא נקרא על שם עצי האלה הגדולים בו. בתקופת התנ"ך שימש העמק כצומת דרכים חשובה, ונבנו סביבו ערים שביניהן עזקה, שוכה, ירמות, כזיב, לבנה ועדולם. במקום התחוללו מספר קרבות, שהמפורסם שבהם הוא הקרב בין דוד לגוליית. בשנת 2008 התגלה באתר שבר חרס שעליו כתובת בכתב עברי עתיק, העוסקת בעניינים חברתיים וביחס לאלמונות ויתומים. במלחמת העצמאות עברה בעמק שיירת ה"ה. כיום יש בעמק שני יישובים, קיבוץ נתיב ה"ה ומושב נווה מיכאל, ומספר גדול של תלים ואתרים ארכאולוגיים.

תל עזקה (Wikipedia, תמר הירדני-צילמתי)

"תלמוד ישראלי" פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי המנגיש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר לתרבות ומורשת ישראל.

זמני השבת במוקדי הפעילות בעולם:

ניו יורק:

כניסת שבת: 17:37

יציאת שבת: 18:38

גרמניה:

כניסת שבת: 17:43

יציאת שבת: 18:53

ישראל י"ם:

כניסת שבת: 17:08

יציאת שבת: 18:20

ישראל ת"א:

כניסת שבת: 17:23

יציאת שבת: 18:22

סדר נשים | מסכת נזיר מ"א-מ"ז
פרשת כי תשא | י"ב-י"ח באדר (ו-5 למרץ)

הא פורים שאת!

דף מ"א: "מצות עשה דוחה מצות לא תעשה"

בתום נזירתו צריך הנזיר לגלח את שער ראשו, כולל את הפאות. על כך נשאלת השאלה - איך יתכן דבר כזה, הרי התורה מצוה אותנו שאסור לגלח את פאות הראש? כלל ידוע בדיני התורה קובע כי "מצות עשה דוחה לא תעשה". בכלל הזה משתמשים פסמים רבות, מפני שישנם מקרים רבים שבהם מצד אחד התורה אוסרת שיש לעשות מעשה מסוים, אך אותו מעשה הוא עברה בדרך כלל. הכלל הזה קובע שבמקרים כאלה יש לקיים את המצוה כי המצוה דוחה את האיסור. לכן, במקרה שלנו, אף על פי שלכל האנשים התורה אוסרת לגלח את הפאות, הנזיר צריך לגלח את פאותיו, כי יש לו מצד אחד "מצות עשה" - לגלח את הפאות, ומצד שני "מצות לא תעשה" - שאסור לו לגלח את הפאות, והכלל קובע ש"מצות עשה דוחה מצות לא תעשה".

דף מ"ב: "רובו ככולו"

ישנו כלל הלכתי מיוחד ומעניין ששמו: "רובו ככולו". כלל זה קובע כי במקרים רבים די בכך שעשוי את רוב המעשה ואין צורך לעשות את כולו, כי אם עשו את רוב המעשה הרי זה נחשב כאילו שעשו את כולו.

דף מ"ג: רבי אליעזר בן יעקב

היו שני תנאים בשם רבי אליעזר בן יעקב, ואנו נתייחס לרבי אליעזר בן יעקב הראשון, שחי בתקופה שבית המקדש השני עוד היה קיים. רבי אליעזר בן יעקב הראשון ראה את בית המקדש השני והוא חיבר את "מסכת מידות", שבה מפורטות מידותיו של בית המקדש, העזרה והלשכות. אכן, שמו של רבי אליעזר בן יעקב מופיע פעמים אחדות במסכת זו. על כך שהוא חיבר את מסכת מידות אפשר גם ללמוד ממשיניות שבהן כתוב שהוא אומר שהוא שכח לאיזה שימוש יועד חדר מסוים בבית המקדש. בן עזאי, תלמידו של רבי עקיבא, אמר כי מצא מגילת יוחסין בירושלים ונאמר בה כך: "משנת רבי אליעזר בן יעקב קב ונקי". כלומר: מספר ההלכות שנמסרו בשמו הן כ"קב" - מדה מועטה, אך הן "נקי" - כסולת נקיה, ולכן הלכה כמותו בכל מקום שנאמרה הלכה בשמו.

לפניכם אירוע שעורר דיון סוער:

מצד שני:

מצד אחד:

חלק מחברי הקבוצה אמרו שבשם הרוח הספורטביתית הם חייבים להופיע לכל משחק. גם אם ברור להם שהם יפסידו בהפרש גדול, עליהם להופיע במשחק, להתאמץ ולעשות ככל יכולתם, אולי הם יפתיעו, וגם אם לא והם יפסידו יוניוס - זה לא נורא.

א...מה?
עכשיו?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה והתפלפלתם' עליה אתם מוזמנים לשתף אותנו ואולי
היא תתפרסם אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת
הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים

כל קהילה שתצטרף, **תקבל את העלון השבועי**
עפ"י הכמות הנצרכת בקהילתה בחינם עד פתח
 הבית! לרישום סרקו את הקוד.

לומדי התלמוד הישראלי- בית ספר 'תלמוד תורה מעלות רם', גדרה

קרב דוד וגוליית

בספר שמואל מסופר על הקרב שנערך בין צבא ישראל, בהנהגתו של שאול המלך, לבין צבא הפלישתים. שני הצבאות חנו זה מול זה בעמק האלה. מתוך מחנה הפלישתים יצא לוחם ענק בשם גוליית, שהציע שבמקום ששני הצבאות יילחמו זה בזה, ייקבעו תוצאות המלחמה באמצעות דו-קרב בינו לבין הגיבור שיבחרו בני ישראל, כאשר הצד המפסיד יהיו עבדים לצד השני. איש לא העז לצאת מול גוליית, שחזר על הצעתו במשך ארבעים יום, עד שהגיע למקום דוד בן ישי והתנדב להילחם בו. דוד הפתיע את גוליית באמצעות שימוש בקלע, והצליח לקלוע אבן במצחו, להפיל אותו ולהורגו. בעקבות זאת נמלט הצבא הפלישתי. קרב דוד וגוליית הפך לסמל של ניצחון החלש על החזק.

מלחמת דוד וגוליית, בית כנסת אור תורה בעכו
(Wikipedia, Dr. Avishai Teicher)

חמד' של מושג

מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

מעטים מול רבים

הביטוי "מעטים מול רבים" לקוח מתפילת "ועל הניסים" אותה אומרים בחנוכה ובפורים. הרעיון מאחורי הביטוי הזה הוא שעם ישראל מצא את עצמו פעמים רבות במשך ההיסטוריה בעמדת נחיתות מול האויב - למשל דוד מול גוליית, או החשמונאים מול היוונים, וכך גם היהודים בשושן הבירה - ובכל זאת לא נרתעו מלהילחם ולנצח מכוח אמונתם בה' ובצדקת דרכם ומאבקם.

התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות: (מומלץ לעיין בשמואל א', פרק י"ז)

- 1 איזה אירוע מצויר כאן? מי הוא האיש הגדול ומי הוא האיש הקטן בציור?
- 2 היכן מתרחש האירוע הזה?
- 3 מה אוחז האיש הקטן יותר בציור בידו ולשם מה?
- 4 על הרצפה מונחים שריון, כובע נחושת וחרב - למי הם שייכים וכיצד הם קשורים לאירוע?
- 5 בציור נמצאים אריה ודב - איך הם קשורים לאירוע?
- 6 בציור אומר מישוהו (באירוע אחר): "החצי ממך והלאה". מי אומר את המשפט הזה למי? באיזה תפקיד ציבורי כיהנה?

סרקו את הבר-קוד, היכנסו לערוץ היו-טיוב של התלמוד הישראלי ותוכלו לצפות בעולם שלם של סרטים בנושאים שונים ומגוונים, מרתקים ומעניינים

מי אני?

1. נמשח למלוכה על ידי שמואל הנביא.
2. ניצח את הגיבור הענק הפלישתי.
3. נרדף על ידי המלך הקודם.
4. מלך בתחילה על יהודה, ואחר כך על כל ישראל.
5. חיבר מזמורי תהילים רבים ונקרא "נעים זמירות ישראל".

לגמל לו

5780

ה'תש"פ

5778

ה'תשע"ח

5727

ה'תשכ"ז

5708

ה'תש"ח

5707

ה'תש"ז

5699

ה'תרצ"ט

5657

ה'תר"ץ

5323

ה'רמ"ג

5260

ה'תת"ס

5258

ג'רש'ס

4900

ה'רמ"ב

4800

רש"י

4650

רבי סעדיה גאון

4260

ימי הביניים

510

תקופת הראשונים

2019

שנת תש"פ

2017

שנת תשע"ז

1969

שנת תשכ"ט

1967

שנת תשכ"ז

1948

שנת תש"ח

1947

שנת תש"ז

1939

שנת תרצ"ט

1897

שנת תר"ץ

1500

שנת ה'תת"ס

1492

שנת ג'רש'ס

סדר נשים | מסכת נזיר, דף מ"ד - מ"ז

דף מ"ד: שלושה אחים נזירים

ראובן שמעון ולוי היו אחים. באחד הימים הם החליטו יחד לקבל על עצמם נזירות לחמישים ימים. מאותו רגע אסור להם לשנות יין, ואסור להם להיטמא למתים ולגלח את שער ראשם. חודש ימים חלף והם שמרו בהצלחה על כל דיני הנזיר. והנה באחד הימים הם נפגשו ופנייהם עצבות. "מה קרה?", הם שאלו האחד את אחיו. ובכן זה באמת היה עצוב. ראובן ענה: "טעיתי ושתיתי יין". שמעון אמר: "טעיתי והתגלחתי". לוי אמר: "לא שמתי לב ונכנסתי לבית הקברות". "מה עושים?", הם שאלו את עצמם, והחליטו ללכת לרב. הם היו בטוחים שהרב יפסוק לשלושתם אותה הוראה, אך לראובן ששטה יין אמר הרב, שעליו לשמור עוד יום נזירות כנגד היום ששטה יין. כלומר, עליו להיות נזיר חמישים ואחד ימים. לשמעון שהתגלח אמר הרב: תמנה שלושים ימי נזירות מהיום שהתגלחת. ללוי שנטמא אמר הרב: אחרי שתהיה טהור, תהיה נזיר שוב חמישים ימים.

דף מ"ה: מחנה שכינה

בשנה השנייה לצאת בני ישראל מארץ מצרים הם בנו את המשכן במדבר סיני. במשך כל שנות שהותם במדבר סיני היו בני ישראל חונים סביב למשכן. במקום הקרוב ביותר למשכן חנו שבט לוי, ואחריהם חנו כל שבטי ישראל. שלושה מחנות היו, אפוא: א. מחנה שכינה - המשכן עצמו. ב. מחנה לוי - מקום חגית הלויים. ג. מחנה ישראל - מקום חגית כל ישראל. מוכן מאליה כי מחנה שכינה היה הקדוש ביותר, ומחנה לוי היה קדוש פחות ממנו אך קדוש יותר ממחנה ישראל. גם כששאלמה המלך בנה את בית המקדש הראשון בירושלים, הוא עשה בו שלושה סוגי קדושות: בית המקדש והעזרה הפנימית היו קדושים בקדושה חמורה, כנגד מחנה שכינה; העזרה החיצונית, שנקראה בשם "עזרת נשים", והר הבית, היו קדושים בקדושה פחותה, כנגד מחנה לוי. כל ירושלים שהיתה מוקפת חומה, היתה קדושה בקדושה קלה, כנגד מחנה ישראל.

דף מ"ו: מנתי יכול הנזיר לשנות יין?

בסוף ימי נזירותו עליו להביא שלושה קורבנות, עולה, שלמים וחטאת, וכן לגלח את כל שער ראשו, אפילו את הפאות. את שערו הוא מגלח בפתח אוהל מועד ומניחים את השער על האש שעל המזבח, תחת קורבן השלמים שהוא מביא. בדף זה מובאת מחלוקת מנתי מותר לנזיר ששים את ימי נזירותו לשנות יין. יש אומרים: רק אחרי ששים לעשות את כל מה שכתוב בתורה, גם להקריב קורבנות וגם לגלח את שער ראשו. אך יש חולקים וסוברים כי די בכך שהקריב קורבן כדי שיקבר יהיה לו מותר לשנות יין. נכון, יש לו מצוה לגלח את שער ראשו, אבל התורה לא מנעה ממנו לשנות את היין כל עוד אינו מגלח את שער ראשו.

דף מ"ז: הסגן של הכוהן הגדול

בבית המקדש עבדו רק הכוהנים, הם הקריבו את הקורבנות ועשו את עבודות המקדש. כל הכוהנים לבשו ארבעה בגדים שנקבעה התורה, ורק הכוהן הגדול לבש שמונה בגדים מיוחדים שנקבעה התורה. כל הכוהנים כונו "כוהן הדיוט", חוץ מן הכוהן הגדול. לכוהן הגדול היה "סגן". הסגן היה גם כן כוהן הדיוט ולכן גם הוא לבש ארבעה בגדים ולא שמונה בגדים. מתפקידיו של הסגן היה למלא את מקומו של הכוהן הגדול אם הלה לא היה יכול לעבוד בבית המקדש. למשל, אם הכוהן הגדול נטמא, מינו את הסגן להיות כוהן גדול במקומו והוא עשה את עבודות הכוהן הגדול. אחרי שהכוהן הגדול נטהר ויכול לחזור לעבודתו, הסגן חוזר לתפקידו כסגן והכוהן הגדול חוזר לעבודתו, אך מאותו יום מכנים את הסגן גם "כוהן גדול שעבר", כלומר, הוא כוהן גדול לשעבר - בעבר הוא היה כוהן גדול.

דבר תורה פרשת כי תשא

אחת המלאכות החשובות והמיוחדות שהייתה נעשית בכל יום במקדש הייתה עבודת הקטורת. בעבודה זו היו שוחקים 11 סממנים ושמים אותם על גחלי האש שבמזבח הזהב ואז היה עולה ריח נהדר שהיה מגיע לכל קצוות ירושלים. אחד מן הרכיבים של הקטורת היה החלבנה שהריח היוצא ממנה בפני עצמה היה דווקא רע, ובכל זאת התורה ציוותה על נתינתה בקטורת ואף קבעה שמי שיחסיר אותה יהיה חייב מיתה. בצורה זו התורה מלמדת אותנו כמה כוח יש בחיבור אל הכלל ובעבודה המשותפת. כשכל אחד עומד לעצמו הוא נבחן כפי מה שהוא, אבל דווקא ההתחברות וההכללות של כולם יחד מוציאה את הטוב שבכל אחד.

חידה!

למדנו על מסכת מידות, המפרטת את מידות המקדש. זהו את האישים הבאים שקשורים למקדש:

1. רצה לבנות את בית המקדש, אבל הנביא מנע אותו מכך

2. נביא שתיאר בפירוט את בית המקדש העתידי

3. נביא שזיר את עולי בבל לבנות את בית שני

4. מלך שהפך את בית שני לבניין הכי נאה בעולם

5. האומן שהיה אחראי על יצירת המשכן

(מלא את המסגרות בשמות הנביאים והמלכים והאומנים)
(אם אתה לא יודע, חפש בגוגל)

שאלות חשובות???

1. למי מותר לגלח את פאות הראש?
2. במה עוסקת מסכת מידות?
3. מה תפקידו של סגן הכהן הגדול?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עולון עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il יש לציין את מס' העולון עליו אתם עונים.* בפיקוח רואה חשבון

